

2. Трифонова О. В. Визначення інвестиційної пріоритетності вугільних шахт [Текст] / Трифонова О.В. // Економіка: проблеми теорії та практики. – Дніпропетровськ: ДНУ. – 2007. – Вип. 222. – Т. IV. – С. 836–842.
3. Воцилко М. Проблеми вугільної промисловості [Текст] / Воцилко М. - Зеркало недели. - №14 (693). - 12-18 апреля 2008 г.
4. Наказ Міністерства вугільної промисловості України «Щодо залучення недержавних інвестицій у вугільну галузь» від 22.09.2008 р. № 484 // Відомості Міністерства вугільної промисловості України. – 2008. – № 9.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2006 - 2010 роки щодо реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2030 року» від 27.07.2006 р. № 436-р // ІАЦ «Ліга», ЛІГАБізнесІнформ, 2007.
6. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 травня 2008 року «Про стан і перспективи розвитку вугільної промисловості та невідкладні заходи щодо підвищення безпеки праці в цій галузі» від 5.08.2008 р. № 685/2008 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 58. – Ст. 1936.
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування вугільної галузі» від 14.05.2008 р. № 737-р // Офіційний вісник України. – 2008. – № 37. – Ст. 1244.
8. Інформація про капітальні інвестиції, інвестиції в основний капітал підприємств вугільної промисловості Донецької області за 2002-2008 рр. [Текст]: Лист Державного комітету статистики України Головного управління статистики у Донецькій області № 003/5-18/189 від 21.07.2009 р. - Донецьк, 12 с.
9. Чиликин А.И. Предприятия угольной промышленности Украины в системе рыночных отношений: теория и практика / А.И. Чиликин. - Донецк: ИЭП НАН Украины, 2000. – 256 с.
10. Байсаров Л.В. О путях решения проблемы привлечения инвестиций в угольную отрасль / Л.В.Байсаров, В.Н. Логвиненко // Уголь Украины. – 2002. – № 12. – С. 21 – 26.
11. Герасимчук Н.С. Економічні і інституціональні умови інвестиційної діяльності в Україні / Н.С. Герасимчук // Економіка України. – 2001. – № 12. – С. 3 - 11.
12. Підгайна О.О. Основні напрями реалізації ринково-орієнтованої інвестиційної політики у вуглевидобувній промисловості України // Упр. сучас. містом. – 2002. – № 1-3(5). – С. 56-64.
13. Полтавець В. Єдиний виправданий шлях для залучення інвестицій у вугільну галузь - реформування відносин власності [Електронний ресурс] / В. Полтавець. – Режим доступу: <http://www.mvp.gov.ua/mvp/control/uk/publish/article>.

УДК 346.543

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Лукьяненко О.В., аспирант, Донецкий государственный университет управления

В последнее время наблюдается тенденция к снижению объемов привлечения инвестиций в экономику Украины. Основными причинами возникновения проблемы низкой инвестиционной активности являются: несовершенство государственной инвестиционной политики, пробелы в инвестиционном законодательстве, отсутствие должного институционального обеспечения развития инвестиционного рынка и его инструментов. Анализ нормативно-правовой базы, регулирующей инвестиционную деятельность в Украине, начиная с понятийного аппарата и включая регулирование деятельности субъектов инвестиционного процесса, указывает на наличие большого количества законодательных актов и нормативных документов, которые обычно противоречат друг другу, и частая смена которых вызывает трудности по их применению.

Цель данной статьи – раскрытие понятия и содержания инвестиционной деятельности, теоретическое обоснование и особенности инвестиционной деятельности в современных условиях.

Теоретические основы инвестиционной деятельности зарождались в XX в. Трансформация классической инвестиционной концепции состоялась под воздействием изменений в самой классической теории. Представители неоклассической концепции, в частности И. Фишер, А. Пигу, Р. Хоутри, еще в 30-е годы XX ст. акцентировали внимание на том, что экономическое развитие должно основываться на инвестиционных процессах. Это обусловлено тем, что инвестиции непосредственно связаны, во-первых, с производством капитальных благ (инвестиционных товаров), а во-вторых, с рынком потребительских благ. Инвестиции являются частью совокупного спроса в национальной экономике, их рост создает объективные предпосылки для дальнейшего увеличения совокупного спроса и объемов национального производства. Инвестициям, как важному компоненту расходов предприятий, присуща значительная изменчивость, которая объясняется длительным сроком использования капитальных благ, нерегулярностью значительных нововведений, изменчивостью прибыли и ожиданий. Изменения в объемах инвестиций могут существенно изменять объемы национального производства, занятости. Итак, в краткосрочном периоде инвестиции через воздействие на совокупный спрос определяют объем национального производства, а в долгосрочном периоде - из-за роста основного капитала обеспечивают экономический рост и влияют на совокупное предложение [1, с. 278-279].

Значительный вклад в разработку понятия инвестиционной деятельности внесли украинские учёные-юристы: Винник О.М., Зельдина Е.Р., Каркачёва А.В., Мамутов В.К., Симсон О.Е., Хахулин В.В. и др., а также российские и украинские учёные-экономисты: Вахрин П.И., Макогон Ю.В., Письмак В.П., Чумаченко О.Г. и др. В работах указанных учёных исследуется природа инвестиционной деятельности и само понятие «инвестиция». В отечественном законодательстве не существует единого определения данных категорий. Отмечая все исследования, нужно отметить, что многие аспекты остаются недостаточно освещёнными и требуют дальнейшей доработки. Недостаточно исследованным является понятийно-категориальный аппарат, т.к. среди учёных нет единого мнения по определению ключевых понятий.

Иваночко С. сравнивает содержание понятий «инвестиции» и «инвестиционная деятельность» и приходит к выводу, что законодатель не разделяет понятие «инвестиции» от понятия «инвестиционная деятельность». Автор делает вывод, что инвестиционная деятельность – это процесс трансформации инвестиционных ресурсов всех видов в инвестиционные цели какого-либо уровня и значения [2].

Гончарук Н.Т., Романчук И.В. предлагают такие определения категорий «инвестиции» и «инвестиционная деятельность». Инвестиции – это все виды приобретенных, временно свободных или накопленных ценностей, которые направляются в законные виды деятельности человека для получения выгоды в коротко – или долгосрочной перспективе, предусматривают риск и/или способствуют человеческому развитию. В свою очередь, инвестиционная деятельность – это затраты, связанные с процессом направления каких-либо видов приобретенных, временно свободных или накопленных ценностей в законные виды деятельности человека для получения выгоды в коротко – или долгосрочной перспективе, предусматривают риск и способствуют человеческому развитию [3, с.11].

Марцин В.С. отмечает, что инвестиции являются неотъемлемой частью какой-либо экономической системы. Они призваны не только остановить упадок и оживить производство, а и создать условия для решения более сложного задания – глубокой структурной перестройки национальной экономики. Важной составляющей инвестиционной деятельности в Украине остаётся обеспечение благоприятного инвестиционного климата, от реализации которого зависит социально-экономическая динамика, эффективность привлечения в мировое разделение труда, возможности модернизации на этой основе национальной экономики [4, с.78-79].

Чабан Е. исследовала правовую природу объекта инвестиционной деятельности. Распространённой формой осуществления инвестиций являются инвестиционные договоры (контракты). Характерной особенностью этих договоров является вложение инвестором (инвесторами) вещей, имущественных прав в объект инвестиционной деятельности, а не передача их одной стороной договора другой. Объект инвестиционной деятельности как одна из существенных условий инвестиционного договора (контракта) – это имущество, а также совместные действия субъектов инвестиционной деятельности, в которые инвестор (инвесторы) вкладывает (вкладывают) инвестиции. В инвестиционном договоре (контракте) должна указываться характеристика объекта инвестиционной деятельности: если это предприятие как единый имущественный комплекс, то определяется его организационно-правовая форма, название, местонахождение; ценные бумаги – эмитент, вид, количество; другое имущество – его название, собственник, местонахождение; совместные действия субъектов инвестиционной деятельности – их содержание [5, с.23].

Диссертация Стойки В.М. «Защита прав субъектов инвестиционной деятельности» посвящена исследованию защиты прав субъектов инвестиционной деятельности. В работе дана общая характеристика украинского законодательства об инвестиционной деятельности. В результате проведенного анализа выявлена необходимость уточнения понятия «субъект инвестиционной деятельности» и дополнения законодательства Украины понятием «защита прав субъектов инвестиционной деятельности». Законодательство Украины устанавливает более разнообразные способы защиты прав иностранных инвесторов по сравнению с отечественными инвесторами, для устранения такой дискриминации отечественного инвестора автор обосновывает необходимость стабильно одинакового подхода к защите прав иностранных и отечественных инвесторов. Дана классификация способов защиты прав субъектов инвестиционной деятельности, предусмотренных действующим украинским законодательством, каковыми являются: недопущение национализации или реквизиции; возмещение убытков, причинённых вследствие незаконных действий или бездействий государства и его органов; гарантии инвесторам от изменения законодательства; страхование инвестиций; судебная защита прав инвесторов [6, с.17-18].

Создание нормативно-правовой базы, регулирующей инвестиционную деятельность является одним из главных факторов формирования привлекательного инвестиционного климата, что способствует повышению международной инвестиционной привлекательности Украины, значительному увеличению объемов инвестиций, обеспечению защиты инвесторов от инвестиционных рисков. В Украине создана правовая база для осуществления инвестиционной деятельности, охватывающей более 100 нормативно-правовых документов.

В главе 34 Хозяйственного кодекса Украины «Правовое регулирование инновационной деятельности» статья 326 даёт следующее определение: «Инвестициями в сфере хозяйствования признаются долгосрочные вложения различных видов имущества, интеллектуальных ценностей и имущественных прав в объекты хозяйственной деятельности с целью получения дохода (прибыли) или достижения иного социального эффекта». Формами инвестирования инновационной деятельности являются: государственное (коммунальное) инвестирование, коммерческое инвестирование, социальное инвестирование, иностранное инвестирование, общее инвестирование [7].

В Налоговом кодексе Украины от 02.12.10 г. нет определения инвестиционной деятельности, но в статье 14 кодекса дано определение инвестиций: «Инвестиции – это хозяйственные операции, которые предусматривают приобретение основных способов, нематериальных активов, корпоративных прав и/или ценных бумаг в обмен на деньги или имущество». Инвестиции делятся на: капитальные, финансовые, прямые, портфельные, реинвестиции [8].

Основным нормативно-правовым актом, на основании которого осуществляется регулирование инвестиционной деятельности в Украине, является Закон Украины от 18.09.1991 г. «Об инвестиционной деятельности». Закон определяет общие правовые, экономические и социальные условия инвестиционной деятельности на территории Украины. Он направлен на обеспечение равной защиты прав, интересов и имуществ субъектов инвестиционной деятельности независимо от форм собственности, а также на эффективное инвестирование экономики Украины, развития международного экономического сотрудничества и интеграции. Статья 2 вышеназванного закона даёт следующее определение: «Инвестиционной деятельностью является совокупность практических действий граждан, юридических лиц и государства по реализации инвестиций. Инвестиционная деятельность осуществляется на основе: инвестирования, осуществляемого гражданами, негосударственными предприятиями, хозяйственными ассоциациями, союзами и товариществами, а также общественными и религиозными организациями, иными юридическими лицами, основанными на коллективной собственности; государственного инвестирования, осуществляемого органами власти и управления Украины, Крымской АССР, местных Советов народных депутатов за счет средств бюджетов, внебюджетных фондов и заемных средств, а также государственными предприятиями и учреждениями за счет собственных и заемных средств; иностранного инвестирования, осуществляемого иностранными гражданами, юридическими лицами и государствами; совместного инвестирования, осуществляемого гражданами и юридическими лицами Украины, иностранных государств и государствами». Статья 4 Закона Украины «Об инвестиционной деятельности» даёт определение объекта инвестиционной деятельности: «Объектами инвестиционной деятельности могут быть любое имущество, в том числе основные фонды и оборотные средства во всех отраслях экономики, ценные бумаги (кроме векселей), целевые денежные вклады, научно-техническая продукция, интеллектуальные ценности, другие объекты собственности, а также имущественные права». Статья 5 Закона Украины «Об инвестиционной деятельности» даёт определение субъекта инвестиционной деятельности: «Субъектами (инвесторами и участниками) инвестиционной деятельности могут быть граждане и юридические лица Украины и иностранных государств, а также государства. Негосударственные пенсионные фонды, страховщики и финансовые учреждения - юридические лица публичного права осуществляют инвестиционную деятельность в соответствии с законодательством, определяющим особенности их деятельности» [9].

Закон Украины "Об институтах совместного инвестирования (паевые и корпоративные инвестиционные фонды)", который был принят в марте 2001 г., определяет правовые и организационные основы создания, деятельности и ответственности субъектов общего инвестирования, особенности управления их активами, устанавливает требования к составу, структуре и хранения активов, особенности размещения и обращения ценных бумаг совместного инвестирования, порядок и объем раскрытия информации институтами совместного инвестирования с целью привлечения и эффективного размещения финансовых ресурсов инвесторов.

Общие положения инвестирования в Украине определяются также законами «Про режим иностранного инвестирования», «Про инновационную деятельность», «Про общие положения создания и функционирования специальных (свободных) экономических зон», «Про специальный режим инвестиционной и инновационной деятельности технологических парков», а порядок инвестирования – перечнем подзаконных нормативно-правовых актов, принятых в соответствии с положениями Хозяйственного кодекса Украины и соответствующих законов. Это, в частности: постановления Кабинета Министров Украины «Об утверждении Положения о порядке создания и функционировании технопарков и инновационных структур других типов», «О утверждении Типового договора (контракта) на реализацию инвестиционного проекта на территории приоритетного развития, в специальной (свободной) экономической зоне», «Об мероприятия относительно поддержки инновационно-инвестиционных проектов» и др., а также ведомственные нормативные акты [10, с. 504-505].

С целью проведения активной государственной политики по стимулированию развития инвестиционной деятельности в Украине путем создания условий для перехода к инвестиционно-инновационной модели развития экономики, совершенствование системы государственного инвестирования, развития инвестиционного рынка и рынка ценных бумаг, инвестиционной инфраструктуры и повышения эффективности и усиления прозрачности функционирования механизмов государственно-частного партнерства была утверждена Концепция Государственной целевой экономической программы развития инвестиционной деятельности на 2011 – 2015 гг. Заказчиком этой концепции, разработчиком и ответственным за ее реализацию является Государственное агентство по инвестициям и управлению национальными проектами Украины (Держинвестпроект), что является существенным недостатком. При этом Государственная целевая экономическая программа развития инвестиционной деятельности на 2011-2015 гг. до сих пор не принята. Однако в феврале 2011 г. была принята Программа развития инвестиционной и инновационной деятельности в Украине с целью перехода на инновационную модель развития экономики, модернизации производства, повышения конкурентоспособности отечественной продукции на внутреннем и внешнем рынке, которая предусматривает создание благоприятных условий для обеспечения развития высокотехнологического производства. Относительно привлечения инвестиций предложено создать систему финансовой поддержки

інвестиційної та інноваційної діяльності, в частині визначити механізм удешевлення кредитів, поощрення комерційних банків до кредитування інвестиційних та інноваційних проектів. Значительное внимание уделено конкурсному отбору інвестиційних та інноваційних проектів, моніторингу їх реалізації та державній підтримці реалізації інвестиційних та інноваційних проектів. Серед заходів в законодавчій сфері, направлених на збільшення обсягів внутрішніх та зовнішніх інвестицій та їх ефективного використання є прийняття в жовтні 2010 г. Закону України "Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна". Закон вступив в силу з 01.01.2012 г. та визначає правові та організаційні основи відносин між суб'єктом інвестиційної діяльності та регіональним центром по інвестиціям та розвитку по підготовці та реалізації інвестиційних проектів за принципом "єдиного інвестиційного вікна InvestUkraine". Відзначимо, що перевагою реєстрації інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна" є його добровільне застосування, особливо на безвозмездній основі (ст. 3, 9). Однак виникає питання - наскільки якісно в п'ятиденний термін з дня реєстрації звернення інвестора персонал регіонального центру по інвестиціям складає оперативний план дій з підготовки та реалізації інвестиційного проекту, враховуючи, що "єдине вікно" переважно орієнтоване на іноземного інвестора. Також визначено перелік документів, які надає інвестор, та форму оперативного плану дій та пакет документів, необхідних для реалізації інвестиційного проекту. Принцип "єдиного вікна" застосовується для супроводження інвестора в багатьох країнах. Особливу роль він зіграв в державах, які здійснили успішні структурні реформи - Польща, Румунія та Турція. Як правило, для управління "єдиним вікном" створюються спеціальні державні організації, які об'єднані з Всесвітнім агентством по залученню інвестицій (WAIPA). Наприклад, в Польщі створено Агентство інформації та іноземних інвестицій (PAiIZ) та регіональні центри обслуговування інвестора, функціонуючі на регіональному рівні в окремих воєводствах. При впровадженні "єдиного інвестиційного вікна" InvestUkraine активно використовували досвід Польщі в роботі з міжнародними компаніями та Агентство інформації та іноземних інвестицій (PAiIZ) з регіональними центрами обслуговування інвестора. InvestUkraine використовувало поетапну шведську модель (InvestSweden), яка складається з семи етапів: обробки запиту потенційного інвестора, аналіз ринку за запитом, підготовка інвестиційного пропозиції, візити з інвестором на потенційні площадки, структурування угоди, запуск узгодженого проекту та післяінвестиційна підтримка. За попередніми прогнозами, InvestUkraine повинно скоротити шлях інвестора до ринку з 2-3 років до 6-9 місяців та привлечь на ринок України 10 великих міжнародних компаній, до 2 млрд євро іноземних інвестицій та забезпечити створення мінімум 3 тис. робочих місць [11].

На інвестиційну діяльність впливають різноманітні фактори, які мають зовнішній та внутрішній характер та пряме або косвене вплив. Існують такі зовнішні фактори, які впливають на інвестиційну діяльність підприємства як: міжнародні, фактори, пов'язані з державним управлінням інвестиційної діяльності, галузеві. Внутрішні фактори впливають на управління інвестиційної діяльністю визначаються діяльністю підприємства в цілому, рівнем кваліфікації персоналу, здатністю керівництва та персоналу своєчасно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, рівнем ділової активності та репутації підприємства, розвитком системи продажів та маркетингу, процесом організації виробництва, наявністю необхідних ресурсів.

Одним з найбільш важливих факторів впливу на інвестиційну діяльність в Україні є державне регулювання, яке є складовою частиною системи державного регулювання економіки та інструментом реалізації інвестиційної політики держави. Основною проблемою державного регулювання інвестиційної діяльності є формування та підтримання на оптимальному рівні потреби суспільства в інвестиціях. Згідно Закону України «Про інвестиційну діяльність» державне регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності, контроль за її здійсненням всіма інвесторами. Можливо виділити наступні завдання та перспективи, які стоять сьогодні перед інвестиційною діяльністю в Україні як: удосконалення правової бази для формування сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату держави; покращення інвестиційного клімату шляхом зменшення інвестиційних ризиків, розвитку фондового ринку покращення рівня його капіталізації, створення умов для розвитку освітнього та наукового потенціалу держави, сприяння залученню прямих іноземних інвестицій в галузі економіки, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва [12].

Крім загальних факторів, негативно впливають на інвестиційну діяльність в Україні, можна віднести наступні:

- нестабільність законодавства;
- невиконання урядом взятих на себе зобов'язань;
- перешкоди, пов'язані з державним контролем;
- відсутність підтримки з боку органів державної влади;
- слабка функціонування вторинного ринку цінних паперів;
- великі проблеми з сертифікацією товарів, які імпортуються в Україну, а також з наданням ліцензій на експорт; невизначеність України щодо зацікавленості в ноу-хау, надання іноземним спеціалістам дозволу на роботу. Слід відзначити, що в Україні існують ряд передумов для залучення інвестицій: Україна представляє один з найбільш великих ринків в Європі, який характеризується великим, з точки зору природних та людських ресурсів, потенціалом, який, в свою чергу, значно підвищує інтерес до неї з боку світових ТНК, яким для збільшення своїх капіталів необхідно шукати нові ринки збуту товарів;
- доступ до стратегічних ринків, в частині ЄС - одного з найбільш великих світових ринків, Росії - найбільш динамічним світовим ринком, сусідство з Близьким Сходом;
- інтерес інвесторів до гірничодобувної промисловості, сільськогосподарському господарству, хімічній промисловості та металургії може бути використаний для залучення коштів в ці перспективні галузі.

В формуванні позитивної інвестиційної середовища особливу роль грає посилення державного впливу на інвестиційну сферу, формування бюджету розвитку, виділення централізованих капіталовкладень до ВВП, направлення бюджетних коштів на фінансування державних програм на конкурсних умовах. Державство повинно стимулювати інновації через пільгове фінансування комерційних банків в разі надання їм пільгових кредитів на інновації, через роз'яснення бізнесу та кредитування інновацій на основі іпотечних, лізингових та факторингових операцій. Державство повинно сприяти створенню промислово-фінансових груп та направлено їх ресурсів на масштабні інвестиційні проекти. Основними принципами державної інвестиційної політики на найближчу перспективу повинні бути: збільшення обсягів капітальних вкладень суб'єктів господарювання за рахунок прибутку та нової амортизаційної політики, впровадження кредитних основ бюджетного фінансування інвестицій, збільшення інвестиційних ресурсів, які формуються на фондовому ринку за рахунок економії населення; впровадження економічного механізму страхування інвестиційних ризиків; припинення практики постійного внесення змін до законодавства, визначеного режимом інвестиційної діяльності в Україні та забезпечення його стабільності, створення Українського банку реконструкції та розвитку. Головні завдання держави по інвестиційній діяльності на сучасному етапі повинні бути пов'язані з рішенням таких питань:

- підвищення привабливості національної економіки;
- відновлення інвестиційного потенціалу та розвитку внутрішніх інвестиційних можливостей країни;
- зміцнення кредитно-фінансового потенціалу інвестиційної діяльності; підвищення ефективності інвестиційної діяльності держави та удосконалення механізмів її фінансування;
- збільшення інвестиційних коштів за рахунок іноземних інвесторів, оскільки внутрішніх фінансових ресурсів недостатньо, а банки не можуть впоратися з зобов'язаннями трансформації економії населення в інвестиції [13].

Инвестиционная стратегия является важным фактором развития относительно соответствия выбранной общеэкономической стратегии. Проблема активизации инвестиционной деятельности на данном этапе развития страны является особенно актуальной для отечественных предприятий. Это обусловлено изношенностью основных фондов и отсталостью существующих технологий, низким уровнем эффективности использования материально-сырьевых и энергетических ресурсов и экологической безопасностью производства, необходимостью структурной перестройки хозяйственного комплекса, необходимостью создания новых рабочих мест и, наконец, мировым экономическим кризисом.

Важную роль в привлечении и использовании иностранных инвестиций играет государство, регулируя уровень притока иностранных инвестиций. Современная инвестиционная политика в Украине имеет достаточно противоречивый и непоследовательный характер, поскольку не всегда учитывается специфика экономики развивающегося государства. Инвестиционная политика должна быть направлена на устранение препятствий и введение стимулов для инвестирования, защиты прав инвесторов. Основными направлениями инвестиционной политики в Украине должны быть: последовательное снижение регуляторного давления на инвесторов и отсутствие диверсифицированных источников инвестиций, неравномерность их распределения между регионами; рост динамики инвестирования не только в отрасли с быстрым оборотом капитала, но и в высокотехнологичные или стратегически важные для государства сферы; снижение социальной напряженности, достижения окончательного подхода в выделении средств на нужды социальной сферы; сокращение фонда производственного строительства за счет государственных средств и формирование надежных инвестиционных источников, прежде всего из собственных средств предприятий; привлечение иностранных инвестиций, получение иностранных кредитов, создания совместных предприятий с иностранным капиталом по таким направлениям, как развитие перерабатывающей промышленности, агропромышленного комплекса; создание эффективных форм и механизмов управления инвестиционной деятельностью [14, с.107].

Среди функций по привлечению инвестиций можно выделить:

- формирование государственной политики по привлечению инвестиций; участие в международном экономическом сотрудничестве, работе международных экономических и финансовых организаций с целью привлечения иностранных инвестиций, заключения международных договоров по вопросам иностранного инвестирования;
- определение приоритетных направлений структурно-инвестиционной политики, приоритетных направлений использования инвестиций;
- осуществление учета информации относительно источников инвестиций, потребностей в их привлечении, направлений и эффективности использования;
- создание благоприятных условий для деятельности инвесторов на территории Украины и др. Исходя из анализа содержания положений и уставов государственных власти и других учреждений, практики их деятельности, можно определить, что указанные функции относятся к компетенции Президента Украины, Кабинета Министров Украины, Министерства экономического развития и торговли Украины, Министерства финансов Украины, Министерства иностранных дел Украины.

К функциям по использованию инвестиций можно отнести:

- организацию экспертизы и конкурсного отбора инвестиционных проектов и программ, поиск их исполнителей;
- организацию сбора, изучения и обобщения предложений субъектов инвестиционной деятельности по предоставлению и получению инвестиций, ведение учета заявок инвесторов и реципиентов на участие в инвестиционных проектах и программах;
- осуществление регистрации инвестиционных проектов и программ.
- Выполняя свои функции, руководствуясь принципами деятельности, государство осуществляет регулирование инвестиционной деятельности в Украине. При этом создаются льготные условия инвесторам, которые осуществляют инвестиции в важные (для удовлетворения общественных потребностей) направления, и прежде всего в социальную сферу, техническое совершенствование производства, внедрение открытий и изобретений. Государственное регулирование инвестиционной деятельности охватывает регулирование его условий, а также прямое управление государственными инвестициями посредством системы налогов с дифференциацией объектов и субъектов налогообложения, налоговых ставок и льгот. Для регулирования инвестиционного спроса может вводиться дифференцированный налог на инвестиции; осуществляться специальная амортизационная политика, в том числе с ускоренной амортизацией основных фондов. При этом льготы по амортизации могут устанавливаться дифференцированно для отдельных отраслей и сфер экономики, элементов основных фондов, видов оборудования путем предоставления финансовой помощи в виде дотаций, субсидий, субвенций, бюджетных ссуд на развитие отдельных регионов, отраслей, производств; осуществления кредитной политики, внедрение государственных норм и стандартов, антимонопольных мер; приватизации государственной собственности, включает незавершенное строительство, осуществление политики ценообразования, создание определенных условий пользования землей и другими природными ресурсами; экспорт инвестиционных проектов [14, с. 110-111].

Механизм государственного регулирования инвестиционной деятельности - это система организационно-правовых, экономических, денежно-кредитных и регулирующих государственных мер, влияющих на осуществление инвестиционной деятельности в стране с целью достижения ожидаемых экономических, социальных и других результатов. Среди организационно-правовых методов государственного регулирования инвестиционной деятельности основными являются: разработка соответствующей законодательной базы, разработка государственных норм и стандартов в инвестиционной сфере; лицензирования инвестиционной деятельности. В системе экономических методов государственного регулирования инвестиционной деятельности главное место отведено системе налогообложения. Основными инструментами государственной денежно-кредитной политики по регулированию инвестиционной деятельности являются: установление нормативов обязательных резервов, которые обязаны создавать банки для покрытия рисков, операции на открытом рынке с государственными ценными бумагами; политика учетной ставки НБУ. Отдельно нужно выделить систему государственных гарантий защиты иностранных инвестиций, которая предусматривает: установление правового режима инвестиционной деятельности, гарантии в случае изменения законодательства, гарантии относительно принудительных изъятий, а также незаконных действий государственных органов и их должностных лиц; компенсацию и возмещение убытков иностранным инвесторам; гарантии в случае прекращения инвестиционной деятельности; гарантии перевода прибылей, полученных в результате осуществления иностранных инвестиций [15, с.147-148].

В современных условиях процесс инвестирования требует активного государственного вмешательства. При этом необходимо взвешенно подходить к реализации инвестиционной деятельности, которая используется в условиях развитого рынка, учитывая при этом реальные экономические процессы, происходящие в национальной экономике.

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрены теоретические аспекты инвестиционной деятельности. Исследуется природа инвестиционной деятельности и само понятие «инвестиция». Проведен анализ законодательной базы, регулирующей инвестиционную деятельность. В результате проведенного анализа выявлена необходимость уточнения понятия «инвестиционная деятельность», раскрыто его содержание. Дано теоретическое обоснование и особенности инвестиционной деятельности в современных условиях.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, теоретическое обоснование, правовое регулирование.

РЕЗЮМЕ

У статті розглянуто теоретичні аспекти інвестиційної діяльності. Досліджується природа інвестиційної діяльності і саме поняття «інвестиція». Проведено аналіз законодавчої бази, що регулює інвестиційну діяльність. В результаті проведеного аналізу виявлена необхідність уточнення поняття «інвестиційна діяльність», розкрито його зміст. Дано теоретичне обґрунтування і особливості інвестиційної діяльності в сучасних умовах.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, теоретичне обґрунтування, правове регулювання.

SUMMARY

This article focuses on theoretical aspects of the investment. Have been studied basics of investment activity and the concept of "investment". Was analyzed the legal framework governing investment. As a result of the analysis was found to be needed to clarify the concept of "investment activity", disclosed the contents of this concept. It was also performed theoretical basis and disclosed features of the investment activity under current conditions.

Keywords: investment, investment activity, a theoretical basis, the legal regulation.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Свінцов О.М. Стимулювання інвестиційної діяльності: теоретичні аспекти / О.М. Свінцов, Н.Я. Скірка, П.П. Гаврилко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. - Вип. 21.11. – С. 276-282.
2. Іваночко С. «Інвестиції» та «інвестиційна діяльність»: зміст понять. – режим доступу: <http://www.conferences.neasmo.org.ua/node/340>
3. Гончарук Н.Т., Романчук І.В. Визначення сутності понять «інвестиції» та «інвестиційна діяльність» у контексті людського розвитку. – режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/tppd/2010-7/zmist/R_1/02Romanchuk.pdf
4. Марцин В.С. Інвестиційна та інноваційна діяльність / В.С.Марцин / Регіональна економіка, 2011. – №2. – С.79-88.
5. Чабан О. Об'єкт інвестиційної діяльності як одна з істотних умов інвестиційного договору (контракту) / О.Чабан / Підприємство, господарство і право. – 2011. – №2. – С.20-23.
6. Стойка В.М. Захист прав суб'єктів інвестиційної діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд-та юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / В.М. Стойка. – Донецьк, 2003. – 19 с.
7. Хозяйственный кодекс Украины. – Х.: Ксилон, 2003. – 224 с.
8. Податковий кодекс України від 02.12.10 г. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Закон України від 18.09.91 г. «Про інвестиційну діяльність». – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
10. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / кол. авт.: Г.Л.Знаменський, В.В.Хахулін, В.С.Щербіна та ін.; За заг.ред. В.К.Мамутова. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 688 с.
11. Томарева В.В. Правове регулювання залучення інвестицій на загальнодержавному та регіональному рівнях. – режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2011_6/files/EC611_48.pdf
12. Попадюк С.В. Стан та перспективи розвитку інвестиційної діяльності в Україні. – режим доступу: http://www.rusnauka.com/27_NNM_2011/Economics/4_93176.doc.htm
13. Поважний О.С., Пшенична В.П. Розвиток механізму реалізації державної інвестиційної політики України. – режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_du/2009_3/files/DU309_12.pdf
14. Медвідь Я.Ф. Державне управління інвестиційною діяльністю в Україні / Я.Ф. Медвідь., Я. І.Ніколаєва / Наукові праці МАУП. – 2011. – №1. – С.107-112.
15. Рудь Л.П. Механізм державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні / Л.П. Рудь / Науково-технічний збірник. – 2010. – №96. – С.143-148.

УДК 690:658.5.011

АЛГОРИТМ ВПРОВАДЖЕННЯ РОМВО В БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Лук'янова О.Ю., асистент, Інститут економіки та управління РВНЗ «Кримський гуманітарний університет» (м.Ялта)

Постановка проблеми. Раніше в публікаціях [1; 2] була обґрунтована необхідність впровадження процесно-орієнтованого менеджменту в діяльність вітчизняних будівельних організацій. Особливо важливо не тільки визначити потреби перетворень у організації, визначити «точки дії» та розробити або удосконалити методи їхньої реалізації але й розробити відповідний алгоритм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Закордонні й вітчизняні автори пропонують розробки в напрямку процесно-орієнтованого менеджменту, стратегії (Р. Айланд, Н. Бушуєва, Я. Грітанс, Дж. Джестон, В. Єліферов, Р. Каплан, Дж. Неліс, Д. Нортон, В. Репін, С. Фостер, М. Хіт, Р. Хоскінсон, Е. Шельмін, М. Шіліто й деякі інші). У той же час впровадженню процесно-орієнтованого менеджменту в будівельних організаціях (РОМВО) України дотепер належної уваги приділено не було. Це й визначило мету статті.

Мета статті – запропонувати алгоритм для впровадження процесно-орієнтованого менеджменту в будівельних організаціях України в сучасних умовах.

Основний зміст. Проведені дослідження в області впровадження процесно-орієнтованого менеджменту для досліджуваних організацій наведено в деяких роботах опублікованих раніше [1-6]. Наявність математично сформульованого завдання [6] дало можливість перейти до досліджень і розробки алгоритму її рішення, що представляється у вигляді деталізованих етапів (Рис.1).

Алгоритм представлено наступним чином: етап 1 – ініціація – формальна авторизація початку розробки РОМВО; етап 2 – планування й підготовка розробки РОМВО – визначення й уточнення цілей, планування дій будівельної організації, необхідних для досягнення результатів, заради яких були початі новачі. Розробка плану управління розробкою; планування й визначення її змісту, створення ієрархічної структури робіт, визначення складу й взаємозв'язків операцій, оцінка їхніх ресурсів, тривалості, розробка розкладу, вартісна оцінка, розробка бюджету видатків, планування якості, людських ресурсів, комунікацій, управління ризиками, їхня ідентифікація, якісний і кількісний аналіз, планування реагування на них, планування контрактів; етап 3 – розробка й впровадження РОМВО – провадиться об'єднання людських і інших ресурсів для виконання плану впровадження РОМВО; виконується управління його виконанням, процесом забезпечення якості, запланованими роботами, поширенням інформації, ведеться запит інформації у контрагентів; етап 4 – моніторинг, управління, корекція РОМВО – моніторинг і управління дозволяють регулярно оцінювати прогрес впровадження РОМВО, виявляти його відхилення від плану, і, якщо буде потреба, проводити коригувальні дії для досягнення поставлених цілей; етап 5 – завершення впровадження РОМВО – закінчення робіт із впровадження РОМВО, підведення підсумків.

На етапі 1 здійснюється ініціація – формальна авторизація початку розробки РОМВО (1). Процеси ініціації можуть виконуватися поза рамками розробки. У ході процесу ініціації уточнюються первісний опис й ресурси, які будівельна організація може вкласти. На цьому етапі необхідно вибирати менеджера по впровадженню РОМВО (якщо він ще не був призначений), документувати вихідні обмеження. Виконується розробка попереднього опису впровадження РОМВО. Рішення «Інформація достатня?» при правильно виконаних попередніх роботах, зазначених в алгоритмі, дозволяє перейти до наступного етапу 2, або потрібне додаткове виконання робіт у рамках етапу.

На етапі 2 – планування й підготовка розробки РОМВО: (2) приймається рішення про необхідність перетворень діяльності будівельної організації й постановка їхньої мети, для цього має бути визначений основа – що саме є пусковим механізмом для початку дій по зміні цілей діяльності організації, перетворень, наскільки це обґрунтовано. Підставою для ухвалення рішення служать попередні дослідження стану будівельної організації, соціально-економічних передумов змін зовнішнього середовища й необхідності проведення змін у внутрішнім середовищі, наприклад, підготовка до впровадження ISO 9001:2008 та інше. Коли рішення прийняте й є ціль, починається формування команди для планування й проведення розробки РОМВО (3).